

Marek Marczewski

Sprawozdanie z rekolekcji formacyjno-wakacyjnych dla stałych diakonów i ich rodzin (Głuchołazy, 3–6 lipca 2014 r.)

Liturgia Sacra. Liturgia - Musica - Ars 20/2(44), 549-552

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

tysięcy mnichów, obecnie jest ich niespełna 400 i zgromadzeni są w klasztorach rosyjskich, bułgarskich, serbskich i rumuńskich. Wielka Ławra to pierwszy klasztor (X w.) na tej górze. Liczy on około 40 kaplic i liczne mniejsze oazy sakralne. Referent ukazał ich różne walory oraz przedziwne zintegrowanie owych sfer sakralnych z architekturą organiczną i jej symbiozą z przyrodą. Odnajdujemy tu także motywy i rzeczywistość drogi oraz szkołę pokory. Prelegent zaprezentował też niektóre freski z tamtejszych wnętrz i zwrócił uwagę na misteryjną atmosferę nieba i *sacrum*, uwydatniane głównie podczas wieczornych i nocnych nabożeństw.

W podsumowaniu całej konferencji dostrzeżono wartość różnych punktów widzenia i oceny; był także czas na dyskusję. Uczestnicy wyrazili wdzięczność organizatorom, szczególnie kieleckiemu oddziałowi SARP z główną inicjatorką i „duszą” tych spotkań — inż. arch. Reginą Kozakiewicz-Opałko. Wspólnie zastanawiano się nad udoskonalaniem treści i formy następnych konferencji, które przyczyniać się powinny do podnoszenia rangi i godności obiektów sakralnych.

Ks. Henryk Nadrowski

Sprawozdanie z rekolekcji formacyjno-wakacyjnych dla stałych diakonów i ich rodzin

(Głuchołazy, 3–6 lipca 2014 r.)

W dniach od 3 do 6 lipca 2014 r. w ośrodku formacyjno-wypoczynkowym „Skowronek” w Głuchołazach odbyły się rekolekcje dla stałych diakonów i ich rodzin. To pierwszy tego rodzaju zamysł w historii diakonatu stałego w Polsce: umiejętnie połączona forma wakacyjnego wypoczynku rodziny diakona stałego z formacją permanentną.

Przedsięwzięcie było inicjatywą kapłanów diecezji opolskiej: ks. prof. dr. hab. Helmuta Jana Sobeczki, emerytowanego pracownika naukowego Wydziału Teologicznego UO, oraz ks. bpa dr. hab. Rudolfa Pierskały, biskupa pomocniczego diecezji opolskiej oraz pracownika naukowego Wydziału Teologicznego UO. W rekolekcjach brali udział dwaj diakoni z diecezji opolskiej, dwaj diakoni stali z Torunia oraz czterech dopuszczonych do grona przygotowujących się do przyjęcia święceń diakonatu z diecezji opolskiej, gliwickiej i katowickiej.

Dwaj pierwsi polscy stali diakoni zostali wyświęceni w czerwcu 2008 r.: 6 czerwca dla Torunia (Tomasz Chmielewski), 8 czerwca dla Pelplina (Zbigniew Machnikowski)¹. Do 2014 r. włącznie zostało wyświęconych 11 stałych diakonów (1 z die-

¹ M. MARCZEWSKI, *Der ständige Diakonat in Polen nach 2008*, „Diaconia Christi” 44/1–2 (2009), s. 78–85.

cezji elckiej, 1 z gliwickiej, 1 z diecezji katowickiej, 3 z diecezji opolskiej, 1 z diecezji pelplińskiej, 2 z diecezji toruńskiej i 2 z diecezji warszawskiej). Formowanie i wyświęcenie diakonów stałych dokonuje się na podstawie wypracowanych zasad prawno-duszpasterskich Kościoła. Zgodnie z kan. 236 KPK, konferencje biskupów „powołane są do wydawania odpowiednich przepisów, tak by kandydaci do diakonatu stałego zarówno młodzi, jak i starsi wiekiem mężczyźni, celibatariusze lub żonaci, «byli formowani do prowadzenia życia ewangelicznego, oraz przygotowani do właściwego wykonywania obowiązków związanych w tym święceniem»². Wiadomo, że w niektórych diecezjach polskich są podejmowane inicjatywy formowania diakonów stałych, ale nie są podawane do publicznej wiadomości (na przykład w diecezji elckiej).

Zaproponowana przez ks. prof. Sobeczkę i ks. bpa Pierskałą szczególna i umiejętna forma ludzkiej, duchowej, wspólnotowej, intelektualnej i duszpasterskiej całkowitej formacji diakonów stałych i ich rodzin okazała się przedsięwzięciem udanym. Porządek dnia wyznaczała liturgia godzin oraz Eucharystia, którym przewodniczył bp Pierskała. W liturgiczną celebrację zaangażowani byli diakoni, ich żony i dzieci. Ks. Sobeczko, jako wybitny i oddany liturgista, dbał o odpowiednie przygotowanie liturgii, organizację wykładów i — wraz z Księdzem Biskupem — zabiegał, by pobyt w ośrodku opolskiej *Caritas* stał się czasem niezwykle życzliwych kontaktów, spontanicznej radości i wakacyjnego odpoczynku. Zorganizowano wyjazd do malowniczo położonego w czeskich Sudetach maryjnego sanktuarium *Panna Maria Pomocná* (Zlaté Hory).

Intelektualny namysł, poza świadectwem autora niniejszego sprawozdania (*Zanim wprowadzono stały diakonat w Polsce*), był skoncentrowany wokół encykliki Ojca Świętego Franciszka *Ewangelii gaudium*. W jej metodologię, język i wiodące tematy wprowadził ks. bp R. Pierskała (*Ogólne założenia adhortacji*). W ten sposób przygotował słuchaczy, uprzedzając zagadnienia, które zostaną podjęte i przysposabiając do umiejętnego odbioru treści. Język i sposób przedstawienia zagadnień w dokumencie papieskim jest specyficzny, analityczny. Nie tylko te sprawy są nowe, ale też sposób przekazu i podkreślenie wagi prawd orędzia ewangelicznego. Papież, wskazując na sposób komunikowania orędzia chrześcijańskiego w kontekście współczesnego przeobrażenia misyjnego Kościoła, postuluje, by nauczanie, m.in. moralne, było skoncentrowane na tym, co istotne.

Ks. dr hab. Konrad Glombik (kierownik Katedry Teologii Moralnej i Duchowości Wydziału Teologicznego UO) w swym referacie (*Przeobrażenia Kościoła i przekaz chrześcijańskiego orędzia moralnego*) zwrócił uwagę na charakterystyczne znamiona tego przekazu: hierarchię prawd, która winna zachować odpowiednie

² KONGREGACJA EDUKACJI KATOLICKIEJ, *Wytyczne dotyczące formacji diakonów stałych* (art. 13), w: R. SELEJDAK (red.), *Diakoniat stały. Dokumenty Soboru Watykańskiego II i Stolicy Apostolskiej. Bibliografia*, Częstochowa 2004, s. 111.

proporcje, oraz częstotliwości poruszania niektórych zagadnień i stawiania właściwych akcentów; wierność przekonaniom, która często stoi w opozycji do panującego powszechnie w zachowaniach moralnych relatywizmu, współczesnej formy deformacji etycznej; dialog, którego zaprzeczeniem jest przepowiadanie czysto moralizujące; towarzyszenie procesom wzrostu, tzn. wyzbycie z legalizmu i minimalizmu przyjęcie i życie ewangelicznym orędziem.

Kolejny problem, podkreślony w ramach analizy encykliki, to zagadnienie wiarygodności współczesnego Kościoła. Przedstawił je ks. dr Arnold Drechsler, dyrektor *Caritas* diecezji opolskiej, w referacie *Uprzywilejowane miejsce ubogich*. Kościół wiarygodny to Kościół pozbawiony ducha świata, ubogi, uznający za swe największe bogactwo naukę Chrystusa, który przyjął postać sługi (por. Flp 2,5-11). W tej konstatacji zauważył prelegent kontynuację orędzia, które po Ojcu Świętym Benedykcie XVI przejął jego następca — Franciszek: „Każdy chrześcijanin oraz każda wspólnota powołani są, by być Bożymi narzędziami wyzwolenia i promocji ubogich w celu pełnej integracji społecznej” (EG 187). Warto w tym miejscu zauważyć, że apostołskie przesłanie o ewangelizacji i wyzwoleniu współgra na gruncie polskim z teologiczną myślą Sługi Bożego, ks. Franciszka Blachnickiego (1921–1987) o ewangelizacji, teologii wyzwolenia i Nowym Człowieku.

Refleksję nad encykliką zakończyło wystąpienie ks. prof. Helmuta J. Sobeczki *Głoszenie Ewangelii i homilia*. Wybitny i zasłużony liturgista skupił się nie tyle na praktycznych wskazaniach dotyczących głoszenia, ile na teologii słowa Bożego, jego sakramentalnym charakterze, na wierze przeżywanej podczas eucharystycznej celebracji. Wiara przeżywana to przede wszystkim życie chrześcijańskie, wezwanie ze strony słowa do życia zgodnego z wyznawaną wiarą, realizowanego poprzez zachowywanie Bożych przykazań i wiodącego ku życiu w sposób zgodny z Ewangelią (por. Flp 1,27).

Gospodarzami rekolekcji formacyjno-wakacyjnych — prócz ks. bpa Rudolfa Pierskały i ks. prof. Helmuta J. Sobeczki — byli diakoni stali diecezji opolskiej. Ich życiorysy i świadectwa dążenia za Chrystusem ubogim i sługą zostały opublikowane w ostatnim numerze „Diakona”, rocznika Instytutu Liturgii, Muzyki i Sztuki Sakralnej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego³. Periodyk ten jest poświęcony promocji diakonatu stałego w Polsce. Ukazuje się od 2003 r.

Autor tych słów, który uczestniczył w spotkaniu formacyjno-wypoczynkowym diakonów stałych, w swym wystąpieniu, poświęconym promocji i wprowadzeniu diakonatu stałego w Polsce (1972–2004), powiedział, że podczas długiego okresu przygotowania do przyjęcia daru diakonatu stałego przez Kościół w Polsce wbrew

³ *Pierwsi diakoni stali w diecezji opolskiej i katowickiej. Wspomnienia i wypowiedzi*, „Diakon” 9/10 (2012/2013), s. 81–93; R. SYGA, *Święcenia pierwszych diakonów stałych w diecezji opolskiej*, tamże, s. 111–114; A. KARKOSZ, *Święcenia pierwszego diakona stałego w archidiecezji katowickiej*. Katowice, 24 października 2013 r., tamże, s. 115–117.

nadziei wierzył nadziei. Obecnie — stojąc pośrodku wyświęconych już diakonów — czuje się jak Mojżesz, któremu nie było dane wejść do Ziemi Obiecanej (por. Pwt 32,50-52; 34).

Marek Marczewski

XXIV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej w Warszawie

(Warszawa, 1–8 czerwca 2014 r.)

XXIV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej, który odbywał się w Warszawie w dniach 1–8 czerwca 2014 r., zgromadził najwybitniejszych wykonawców — solistów, dyrygentów, wspaniałe chóry i orkiestry. Artyści po raz kolejny sięgnęli do bardzo atrakcyjnego i zróżnicowanego zarazem repertuaru. Tradycją każdego Festiwalu jest bowiem ukazywanie różnorodnych form i stylów muzyki sakralnej, tak w kontekście historycznym, jak i wykonawczym.

1 czerwca soliści i orkiestra symfoniczna Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie wraz z Poznańskim Chórem Chłopięcym zaprezentowali w bazylice św. Krzyża oratorium Georga Friedricha Händla *Mesjasz* — dzieło monumentalne i jedno z najwybitniejszych tego kompozytora. Wykonanie pod batutą chórmistrza Jacka Sykulskiego wydało się być wyważone, podkreślające znaczące dla tej kompozycji brzmienie chóru chłopięcego.

2 czerwca publiczność miała okazję wsłuchać się w muzykę chóralną, tradycyjną dla kultury muzycznej Stanów Zjednoczonych. W archikatedrze św. Jana wystąpił *The Atlanta Boy Choir* pod dyrekcją Fletchera Wolfa. Zespół odbywający *tournee* po Europie wykonał w Warszawie utwory chóralne kompozytorów amerykańskich. Styl i harmonia tej muzyki są przykładem konfrontacji wypracowanej przez wieki kultury europejskiej i brzmienia *gospel*.

3 czerwca w kościele seminaryjnym Chór Kameralny *Cappella Musicae Antiquae Orientalis* pod dyrekcją Leona Zaborowskiego zaprezentował muzykę cerkiewną. Repertuar zespołu jest wynikiem zainteresowań naukowych dyrygenta.

Włoskie sonaty kościelne epoki baroku stanowiły program koncertu, który odbył się 4 czerwca w kościele sióstr wizytek. Wykonawcą był duet instrumentalistów — Pierluigi Mencattini (skrzypce barokowe) i Luca Scandali (organy).

Wirtuoz organów z Belgii — Eric Hallein wykonał 5 czerwca w katedrze polowej *VIII Symfonię na organy solo* op. 42 Charlesa Marii Widora. Koncert był formą uczczenia 170 rocznicy urodzin tego kompozytora.